

Teosofia uskontona

Pekka Ervastian esitelmät 8/4 1898 ja 15/5 1898

Ruotsista suomentanut *Aili Varmavuori*.

I. JUMALA JA MAAILMA

Antaessani tälle esitelmäsarjalleni nimeksi teosofia uskontona, olen tehnyt sen siksi, että minulla on ollut näköpiirissäni se totuus, että voimme puhua teosofiasta uskontona yhtä suurella syyllä kuin voimme puhua siitä filosofiana ja tieteenä. Kuulee usein sanottavan, että teosofia voi olla varsin hyvä filosofisena järjestelmänä, mutta että se ei kelpaa lainkaan henkiseksi lohdutukseksi kamppaileville ihmissieluille. Se siis olisi uskontona merkityksetön. Luulen kuitenkin, että moisia väitteitä esittävät enimmäkseen henkilöt, jotka eivät tunne teosofiaa, sillä teosofia on suuressa määrin kaiken käsittävä yhdistelmä, sen kaiken ydin, mitä kutsutaan uskonnoksi, filosofiaksi tai tieteenä, ja sitä se on perustuen siihen, että se pyrkii samaan päämäärään kuin kaikki uskontojärjestelmät ovat pyrkineet, nimittäin täydellisen elämänkäsityksen luomiseen, mikä tyydyttää sekä uskonnollisia, filosofisia että tieteellisiä vaatimuksiamme.

Mutta mitä on sitten uskonto, mitä sisällyttäisimme sanaan uskonto?

Uskonto on elämää, uskonto on todellinen sisäinen käsitys, näkemys olemassaolostamme, uskonto on se periaate, tai niiden periaatteiden summa, joiden mukaan elämme elämämme. Minun uskontoni on se vastaus, jonka annan kysymykseen: mikä on päämääräni, mikä tehtäväni täällä? Ja minä en tarkoita filosofista, en tieteellistä selitystä, sanalla sanoen en teoreettista vastausta, vaan käytännöllistä, kouraantuntuvaa vastausta kysymykseen, jonka teen omassa päivä- ja yöelämässäni, sitä vastausta, jonka muodostavat ajatukseni, sanani ja tekoni.

Jos tunnustamme tämän, tunnustamme myös, että uskonto, joskin olemukseltaan aina sama, on muotoonsa ja sisältönsä nähden samojen kehityslakien alainen kuin kaikki muu maailman kaikkeudessa. Mitä enemmän järkemme valistuu, ajatuksemme kirkastuu, mitä laajempia alueita tietomme valloittaa, mitä enemmän tunteemme syvenee, omatuntonamme saa äänensä kuuluviin, sitä kauniimmaksi, suuremmaksi ja jalommaksi muodostuu myös uskontomme.

Minkä käsityksen antaa nyt teosofia inhimillisestä elämästämme?

Yrittäessään vastata tähän kysymykseen, olisi ensisilmäyksellä valmis käymään käsiksi kaikkeen, koko teosofiaan yhdellä iskulla, siksi mahdottomalta tuntuu sen tietyn opin eroittaminen toisesta. – Mutta lähemmin ajatellen huomaa, ettei tämä sittenkään ole ehdottoman välttämätöntä.

Voidaksemme luoda itsellemme jonkin käsityksen omasta elämästämme, täytyy meillä olla jonkinlainen käsitys siitä, joka on saattanut meidät tänne. Meidän täytyy tehdä itsellemme selväksi kysymys Jumalasta, siitä Korkeasta, joka on yläpuolellamme, siitä Syvästä, joka on meidän alkusyyimme, siitä Äärettömästä, johon olemassaolomme sisältyy.

Uskotko Jumalaan? Mitä teosofia vastaa, mitä teosofi vastaa tähän kysymykseen? vastaavatko ne tinkimättä: kyllä?

Ei suinkaan. Jos sinä käsität Jumalan kaiken olemassaolon syyksi, siksi alkulähteeksi, josta elämä pulppuaa, siksi ehdottomaksi (absoluutiksi), joka on kaiken takana, alla ja yllä, niin silloin vastaamme, että uskomme, sillä me olemme monisteja ja uskomme yhteen ainoaan alkusyyhyyn, syntyyn, elämän ja kuoleman. Mutta jos käsität Jumalan joksikin, jonka voit rajoittaa, kuvata, määrittellä, esim. persoonalliseksi olennoiksi – niin, siihen vastaamme: sellaiseen emme usko.

Kuka on milloinkaan läpitunkenut ehdottoman (absoluutin) mysteerin? Kuinka rajoitettu voisi tajuta rajatonta? Ei korkein Jumalakaan voi kohottaa huntua, joka kätkee kaikkein

pyhimmän. Ja sinä pieni ihminen luulet voitavasi ratkaista jumaluuden olemuksen ongelman!

Notkista nöyränä polvesi elämän lain edessä, Hyvän Lain edessä, mutta älä luule olevasi suurempi kuin se, joka on antanut sinulle elämän. Tunne sen läheisyys, ota vastaan se rakkaus joka virtaa sinuun ikuisista syvyyksistä, katso rajatonta järkeä, joka loistaa olemassaolossa, mutta älä etsi määritelmiä sille, jolla määritelmiä ei ole.

Löytyykö filosofisesta näkökulmasta katsoen sopivampaa nimitystä tälle ehdottomalle, absoluutille, kuin hindulaisten Parabrahman?

Parabrahman on se, joka on Brahman ulkopuolella, se on se, joka on äärettömän paljon korkeampi korkeinta kuvitelmaamme, jonka pystymme luomaan Jumalasta. Sillä Brahma on Jumala, Brahma on sananmukaisesti se, joka laajenee, se, joka kasvaa, se, joka kehittyy. Ja siksi Brahma on elämä, sillä eikö korkein käsitys elämästä ole käsitys aina tapahtuvasta kehityksestä. Mutta Parabrahman on elämän ulkopuolella, Parabrahman on elämän olemus, sen alku, sen syytön syy.

Ja löytyykö ehdottomalle, absoluutille, uskonnollisesta näkökulmasta katsoen kauniimpaa nimitystä kuin kristittyjen Isä? Eikö Isä ole se, jonka olemusta lapsi ei koskaan käsitä. Lapsi ei ryhdy analysoimaan isäänsä, mutta se kääntyy täynnä luottamusta hänen puoleensa, sillä se tietää, että hänestä on lähtöisin kaikki, mikä on hyvää, suurta ja kaunista. Ja sen korkein toivomus, jos se pyrkii olemaan hyvä lapsi, voi olla vain isän palveleminen, hänen tahtonsa täyttäminen.

Tiedän kyllä, ettei teosofinen kirjallisuus yleensä nimitä ehdotonta, absoluuttista jumaluutta kristillisellä Isä-nimellä, ja että tämä siis näyttää minun keksinnöltäni. Mutta se, että teosofit mieluummin välttävät sitä nimitystä, johtuu ainoastaan siitä, että he pelkäävät, että heidät käsitetään väärin, sillä on hyvin tunnettua, minkä alhaisen tai antropomorfisen eli ihmisenkaltaisuuden sivumaun tämä ihana nimi on saanut. Jos

heti, ja ilman selityksiä sanomme aina Isä, silloin varmaan yhdeksänkymmentä kuulijaa sadasta kuvittelee persoonallista olentoa.

Mutta on olemassa myöskin toinen syy siihen, että Isä-nimitystä ei käytetä ehdottomasta, absoluuttista, ja se on se, että tätä nimeä ehkä voidaan paremmin sovittaa toisiin olosuhteisiin. En ajattele nyt puhtaasti maallista isyyttä, vaan taivaallista, sitä, jota teosofia on kutsunut ihmisen »taivaalliseksi isäksi», taaskin Jeesukselta lainatulla nimityksellä, ja joka on saanut aivan erikoisen merkityksen.

Itse asiassa on totuus, ettei teosofialta puutu persoonallistakaan jumalaa, tai oikeammin sanoen persoonallisia jumalia.

Joskaan emme tiedä mitään ehdottomasta, absoluuttisesta, kaikkiallisesta elämästä sellaisenaan, näemme kuitenkin, että se on ilmenneenä olemassaolona, elävänä todellisuutena, sinä maailmankaikkeutena, mihin itsekkin kuulumme. Ja kysymys, jonka tutkiva järkemme sen vuoksi yhä asettaa itselleen, on kysymys tämän maailmankaikkeuden synnystä, niin sanotusta luomisesta: onko maailmankaikkeus jonkun korkeamman voiman käskystä tyhjästä peräisin (vallalla olevan käsityksen mukaan sanalla luotu), vai eikö ole, ja mitä on silloin ilmennyt elämä? Teosofia vastaa tähän kysymykseen kieltäen ensinnäkin kaiken »luomisen tyhjästä». Se ei tunnusta mitään korkeinta persoonallista jumalaa, jolla olisi yliluonnollisia kykyjä ja joka pystyisi tekemään ihmeitä. Se ei siis voi puhua luomisesta siinä merkityksessä, että elämä äkkiä ilmenisi jonakin iäisyyden määrättynä ajankohtana, että maailmankaikkeus äkkiä singottaisiin avaruuteen, joka ennen on ollut ikuinen tyhjiys. Millainen on itse asiassa maailmankaikkeuden ulottuvuus tilavuuteen nähden? Järkemme sanoo meille, tähtitiede todistaa, ettei mikään avaruuden piste ole keskipiste, että mikään ei ole päätepiste, vaan että maailmankaikkeus on ääretön. – Antakaamme ajatuksemme liittää yli äärettömyyden valtameren!

Omasta aurinkokunnastamme tulemme toiseen, siitä kolmanteen, sitten neljänteen jne., kunnes olemme vaeltaneet läpi aurinkokuntien muodostaman järjestelmän, maailmankaikkeuden. Olemmeko nyt päätepisteessä? Olemmeko ehkä matkustaneet miljoonia, tuhansia miljoonia vuosia ja tehneet sen salaman nopeudella, mutta emme ole edes alussakaan. Silmiemme eteen levittäytyy uusia maailmoita, uusia aurinkokuntia, uusia ihmeitä. Matkustamme edelleen biljoonia vuosia, emmekä kuitenkaan ole tulleet askeltakaan kauemmaksi maailmankaikkeudessa, jolla ei ole rajoja. Entä mitä on sitten ajateltava maailman olemassaolon pituudesta, maailman, jolla ei ole rajoitusta laajuuteen nähden? Voimmeko puhua rajattoman alusta ja lopusta? Ei, sillä jolla ei ole paikallista alkua eikä loppua, ei myöskään voi olla alkua eikä loppua aikaan nähden. Rajattomuuden lapset ovat myös iäisyyden lapsia. Mitään luomista ei ole; maailmankaikkeus on aina ollut olemassa ja tulee aina olemaan.

Mutta kysymyksellä on toinenkin puoli, jota myöskin jo kosketimme, ja joka ei ole vähemmän tärkeä: mikä on ilmennyt maailmankaikkeus? Ääretön elämäkö sellaisenaan on ilmennyt?

Ei, sillä teosofia, joskin se on suurpiirteistä panteismia, ei ole ollut epäfilosofinen samaistaakseen jumaluuden ja maailman. Muotojen maailma ei voi olla sama kuin puhdas äärettömyys; ihmiset, jotka syntyvät ja kuolevat, auringot, jotka syttyvät ja sammuvat, maailmankaikkeudet, jotka syntyvät ja häviävät, eivät ole samaistettavissa puhtaan ikuisuuden kanssa. Ne ovat äärettömän ja ikuisen ajallisia ja paikallisia ilmennyksiä, mutta ne eivät ole tämä ikuinen itse. Ehdoton, absoluutti, on aina ilmenneen olemassaolon yllä, alla ja takana. Ei se ole ehdoton, absoluuttinen itse, joka on ilmennyt objektiivisessa maailmankaikkeudessa, vaan tässä ehdottomassa, absoluutissa, oleva ilmenevän elämän mahdollisuus. (Teosofisen metafysiikan mukaan »ensimmäinen kaikkiallinen Logos»).

Sanoimme kuitenkin vast'ikään, että maailma on ikuinen ja ääretön. Eikö se niinmuodoin ole yhtä ehdottoman eli absoluutin

kanssa? Tässä merkityksessä se varmasti on. Mutta mitä on sitten se, jota tässä suhteessa käsitämme maailma-nimityksellä? Ei se ole meidän planeettamme, ei meidän aurinkokuntamme, sillä ne ovat rajoitetut aikaan ja paikkaan nähden. Ei se myöskään ole se tähtijärjestelmä, mihin meidän aurinkokuntamme kuuluu, tai se tähtijärjestelmien koostuma, joka muodostaa linnunradan; ei, ei mitään, joka on rajoitettua, miten korkealle kohoammekaan. Mutta missä on sitten se maailma, joka on ääretön ja ikuinen?

Kokonaisuutena ja yksikkönä sitä ei ole olemassa objektiivisena todellisuutena. Se on ainoastaan ajateltu, yhdistävä yhteys siinä rajattomassa ja ikuisessa maailmassa, jonka rajattomuus aikaan ja paikkaan nähden on siinä, että se on niiden maailmoiden ääretön summa, jotka ovat rajotettuja aikaan ja paikkaan nähden. Tyhjähan olisi ainoa avaruus, elleivät pyrstötähdet, auringot ja planeetat täyttäisi sitä. Ikuisuushan olisi yksi ainoa ilmenemätön nykyisyys, ellei se olisi mitattavien aikakausien loppumaton jatkuminen. Kaikki olemassaolo on siis rajoitusta. Ehdoton, absoluuttinen elämä ei ilmenisi, ellei sillä olisi rajoittumisen mahdollisuutta. Ja ihmeellinen, joskin täysin ymmärrettävä tosiseikka on, että se ei kuitenkaan ole ehdoton absoluuttinen itse, Parabrahman, vaan ainoastaan tämä ensimmäinen mahdollisuus, ensimmäinen Logos, joka ilmenee ja josta tulee todellisuus.

Tällä ensimmäisellä Logoksella on teosofian mukaan kaksi olemuspuolta eli aspektia: henki ja aine, tajunta ja aine, toinen Logos. Tämä on osittain yleismaailmallista, absoluuttista, abstraktista ulottuvuutta. Molemmat ovat yhtä ikuisia: aine ei ole ilmestynyt hengestä, eikä tajunta aineesta. Mutta ne eivät kuitenkaan ole kaksi erillistä asiaa. Henki ja aine ovat olemukseltaan identtisiä. Mutta koska ilmennyt maailmankaikkeus on juuri jumalaisen mahdollisuuden toteutumista, niin tämä on myös kaksinaisena ilmestyvä olemassaoloon ja siksi tajunta ja aine esittäytyvät meille kahtena toisistaan etäällä olevana seikkana.

Ottakaamme nyt tarkastettavaksemme nämä kaksi olemuspuolta ja kysykäämme, millä tavoin ne molemmat erikseen ovat ilmenneinä elävässä olemassaolossa. Voimmekohan ehkä sanoa, että kaikkiallinen tajunta sellaisenaan, tai että jakamaton yhdenlaatuinen alkuaine on ilmenneenä.

Ei, sillä kaikki ilmennyt, kaikki olemassaolo on rajoitusta. Ja tämä merkitsee aineeseen ja henkeen nähden seuraavaa:

Maailmankaikkeuden aineellinen olemuspuoli on rajoitetuin muodoin esiintyvää ainetta, sen henkinen olemuspuoli on rajoitetuin tuntemuksin esiintyvää tajuntaa.

Yhteisellä otsakkeella varustettuna tämä merkitsee, että ilmennyt olemassaolo on itsetajuisten yksilöllisten olentojen näyttämö.

Täten olemme koskettaneet erästä salatieteen tärkeimmistä opinkappaleista. Kaikki on elämää, kaikki on elävien olentojen kansoittamaa. Kaikkiallinen tajunta ilmenee siten, että se heijastuu yksilöllisiin tajuntoihin. Yhdenkaltainen aine tulee vaihtelevien muotojen kaleidoskoopin kohteeksi. Mitä muuta planeetat ovat kuin enkelien ruumiita, mitä auringot muuta kuin jumalien temppeleitä? Ajattelemattomia olemme, jos väitämme, että meidän muotomme on ainoa, joka kätkee itsetietoisien, ajattelevan minän.

Kaikki, mikä on päättyvää, syntyy ja kuolee. Muodot vaihtelevat – sekä tajunnan, että aineen. Sana luominen saa teosofian mukaan rajoitetun merkityksen. Sillä ei tarkoiteta enää maailmankaikkeuden ilmestymistä, vaan maailmankaikkeuden muodostumista. Voimme puhua taivaankappaleen luomisesta, aurinkokunnan, maailmankaikkeuden, minkä hyvänsä rajoitetun luomisesta, ja sen luominen on silloin se tapa, jolla se suoritetaan. Koska nyt kaikki on elävää olemusta, on luominenkin elävien luojien suoritus. Jokaisella maailmalla on oma luojansa eli Logoksensa, kolmas Logos, tahi oma persoonallinen jumalansa, kuten voisimme nimittää häntä, ja persoonallisia jumalia on leegio.

Mitä sitten on maailman luominen?

Ensimmäinen persoonallinen Jumala, ensimmäinen yksilöllinen olento – jos voimme kuvitella mitään »ensimmäistä» olentoa – ilmestyi siten, että kaikkiallinen tajunta, ensimmäinen Logos, rajoitti itsensä, uhrasi itsensä, suoritti tämän ihmeellisen itsensä kieltämisen teon, jonka kautta se heräsi minuutena, joka saattoi erottaa itsensä kaikesta, joka ei ollut se itse. Tämä on se uhritoimitus, josta runoilijat runoilevat sanoessaan, että rakkaus synnyttää elämää, sillä jumalainen rakkaus on todella kaiken luodun alkusyy. Maailmankaikkeuden läpäisemä korkein elämää synnyttävä laki on antamisen laki, itsensä uhraamisen laki. Se ei ole jumaluuden ulkopuolella oleva laki, se ei ole jumalaisesta ajatuksesta lähtenyt sääntö, vaan se on Jumalan oma olemus.

Itsensä uhraaminen on Jumalan autuutta. Oi, ihmeellistä syvyyttä! Jokaisen olennon, joka ottaa osaa luomisen mysteeriiin, on alistuttava tähän lakiin. Ne kuninkaalliset luojat, ne jotka maailmoita luovat, ne ovat yhdistäneet olemuksensa ehdottoman, absoluuttisen Isän olemukseen niin, että täydellinen itsensä, oman persoonallisen olemassaolon vapaaehtoinen uhraaminen suo sen autuuden, jolla ei ole nimeä, sen rauhan, joka ei ole kuvailtavissa.

Katso! Jumalainen luoja on tuolla, Logos, kuten häntä nimitetään, valmiina käyttämään viisauttansa ja valtaansa. Persoonallinen jumala, taivaallinen ihminen, täydellistynyt olento, täydellistynyt, ei täydellinen, sillä hänelläkin, ikuisuuden lapsella, on historiansa. Hän on tuolla, valmiina luomaan, kaivaten saavansa antaa neroutensa, voimansa ja rakkautensa autuuden maailmalle, jota ei vielä ole olemassa.

Ja kun sitten luotavan maailman aamu sarastaa, silloin hän heittäytyy avaruuden valtamereen, rajoittuu, varustautuu maagisella ympyrällä ja astuu alas lihaan ristiinnaulittavaksi aineen ristille. Hän tekee sen luodakseen. Ja mitä tarkoitetaan luomisella?

(Seuraavan tarkoitus on etupäässä esittää yleiskatsaus luomisen, s.o. kehityksen yhdenmukaisuudesta, ei tarkkaa salatieteellistä selostusta.)

Kun Logos astuu alas aineeseen, hän valaa siihen muotoa luovan älynsä, tunne-elämänsä, voimansa, herättääkseen maassa uinuvat siemenet. Ja katso! Hengen hedelmöittämänä tulee aineen mahdollisuudesta elävä todellisuus. Sähisevän tulikäärmeen tavoin Logoksen voima tunkeutuu yhdenkaltaiseen alkuaineeseen, joka jakautuu ja muodostaa atomeja. Elämänhalusta vavisten nämä sulloutuvat yhteen, muodostavat ryhmiä, joita fyysisellä tasollamme kutsutaan tähtisumuiksi ja pyrstötähdiksi – ja alkavat kiertää keskipistettä. Odota! Vielä muutamia päivä työtäsi, Herra, ja niinpä aurinko loistaa sydämessäsi ja taivaankappaleet kiertävät ratojaan ympärilläsi. Nyt temppelit ovat rakennetut, nyt ne odottavat niitä, jotka tulevat palvelemaan Isäänsä hengessä ja totuudessa. Ja heidän kaipuunsa saa tyydytyksen. Sydämen auringosta virtaa rakkauden voimaa karkeloiviin palloihin. Ne paisuvat elämästä, ja niin tunkeutuu värikäs kasvimaailma esiin niiden pinnalla, ensin mitä kummallisimpina muotoina, hahmoittuen sitten yhä kauniimmiksi – ja niihin Logos valaa tuntonsa. Taivaallisen luojan uusi voimainponnistus, ja hän heittää tahtonsa ja rakkaudenkaipuunsa herkkiin muotoihin – ja katso! eläviä olentoja puhkeaa esiin, olentoja, jotka liikkuvat, jotka heräävät tietoisuuteen, jotka tahtovat, tuntevat, alussa kömpelöinä, mutta totellen vähitellen kauniisti ajattelevan luojan herätteitä. Muodot jalostuvat, aineelliset käyttövälineet hienostuvat, kunnes taivaallisen ihmisen kuva kohooa ihanuutensa majesteettisuudessa ja vastaanottaa Logoksen ajattelevan järjen, hänen itsetajuinen henkensä, hänen kuolemattoman yksilöllisyytensä. Nyt on suuren uhritoimituksen kohokohta saavutettu. Herra on antanut miljoonille oman persoonallisuutensa, hän on kutsunut eloon olentoja, joilla on mahdollisuus ja päämäärä tulla hänen kaltaisikseen, hän on antanut ihmisen ilmenemiselle mahdollisuuden, alun

alkusysäyksin. Hän on jakautunut, ja löytää itsensä jälleen tuhansissa minuuksissa, mutta hänen olemuksestaan voidaan sanoa kuten liekistä: Sytytä siinä miljoonia kynttilöitä ja se loistaa sittenkin itse yhä yhtä kirkkaasti. Ei ole leikkimistä luominen! Ei, ei todella sellaista, että loihditaan maailma valmiiksi tyhjästä kuutena päivänä, säädetään sille kuin lahjaksi erinäisiä elämän lakeja, vetäydytään seitsemäntenä päivänä syrjään nauttimaan työn tuloksista ja puututaan tapausten kulkuun silloin tällöin, kun ei kaikki ole kuten olla pitää. Oi ei, luominen on uurastamista aamusta iltaan, valveilla oloa illasta aamuun, rakastamista kehdosta hautaan! Älä sano, että maailma luotiin, tahi että ihminen on luotu. Mitä hyötyä olisi valmiiksi tehdystä maailmasta ja mitä tekisimme ihmisellä, joka ei voisi kehittyä? Ei, luominen on jatkuvaa, alituisesti kehittyvää toimintaa, evoluutiota, tieteellistä kieltä käyttäen. Maailma ei ole tehty, vaan sitä tehdään, ihminen ei ole luotu, vaan häntä luodaan.

Sellainen on teosofian Logos, sellainen se jumalkäsitys, jonka se lahjoittaa meille. Läpipääsemättömän mysteerin takana ensin absoluuttinen (ehdoton) olemassaolo, kaikkeuden isä – ja jokaisella maailmalla, jokaisella aurinkokunnalla, jokaisella taivaankappaleella elävä Jumala, persoonallinen luoja ja todella taivaallinen isä, joka viimeksi mainittu nimitys ehkä soveltuu paremmin hänelle kuin ehdottomalle, absoluutille. Olen kutsunut näitä luoja persoonallisiksi jumaliksi, niin epätavallinen kuin tuo nimitys lieneekin teosofisessa kirjallisuudessa, ja olen tehnyt sen selvyuden vuoksi, mutta meidän on kuitenkin muistettava, ettemme saa kuvitella taivaallista isäämme persoonalliseksi olenoksi samalla tavoin kuin me ihmiset olemme persoonallisia. Hän on tosin persoonallinen, itsetajuinen henki, mutta totisesti niin paljon meitä ja persoonallisuuttamme ylempänä, että kuten Jeesus sanoo, hänet näkevät vain ne, joilla on puhdas sydän – siitä yksinkertaisesta syystä, että he ovat ainoat, joiden olemus kestää hänen tässä mielessä persoonattoman suuruutensa säteilyn.

Olemme tähän mennessä tutkineet teosofian käsitystä siitä, mitä nimitetään Jumalaksi eli olemassaolomme alkusyyksi, ja nyt on käsiteltävä toista kysymystä, joka herää, kun yrittää selostaa teosofiaa uskonnolliselta näkökannalta. Tämä toinen kysymys on aivan luonnollisesti: Mikä on ihmisen suhde tähän Jumalaan ja millä tavoin hänen tulee häntä palvella?

Lankeaa luonnostaan, ettei ihminen voi asettua minkäänlaiseen suhteeseen Jumalaan ilman Jumalan ja hänen välillään olevaa yhdyssidettä. Luonnollisesti se tapa, jolla ihminen on taipuvainen palvelemaan Jumalaa, on kokonaan riippuvainen hänen oman inhimillisen olemuksensa laadusta, hänen omasta sielutieteellisestä olemuksestaan, niin sanoaksemme. Siksi voimme muodostaa aluksi seuraavan kysymyksen:

Kuka on ihminen?

Kuulkaamme nyt, miten teosofia vastaa tähän kysymykseen.

Ihminen on luomakunnan kruunu: hän on se muoto, jossa Logoksen uhrautuminen saavuttaa päämääränsä. Jokaisessa maailmankaikkeudessa, kaikkialla, missä jumalainen elämä ilmenee, hän, ihminen, tai häntä vastaava olento, on koko luomisen ihmeellisin saavutus. Hän on kaiken pienoiskuva, hän on sen luoja, sen maailman pienoisheijastus, jonka lapsi hän on, omaten sen kaikki tajuamisasteet ja sen erilaiset voimalaadut. Siksi häntä myös on nimitetty mikrokosmoksi, pieneksi maailmaksi, nimityksellä, joka tuo samaan aikaan esiin eroavuuden ja yhdenkaltaisuuden hänen ja häntä ympäröivän ulkopuolisen maailman, makrokosmoksen välillä. Nyt emme saa ymmärtää sitä niin, ettei maailmankaikkeuden jokainen atomi olisi monadi sanan leibniziläisen käsityksen mukaan, nimittäin kaiken muun peilikuva, sillä teosofiahan opettaa, että absoluutti on kaikkialla, tai oikeammin sanoen, että kaikki on Yhden ja Ainoan ilmennystä ja että sen mahdollisuuksia siis on löydettävissä pienimmässä pölyhiukkasessakin. Mutta kun on puhuttu pienoismaailmasta, on tarkoitettu erikoisesti ihmistä

siksi, että hän on monadi, niin pitkälle kehittynyt, että ne tajunnan tilat, ja ne voimat, jotka yleensä ovat piilevinä mahdollisuuksina hänen maailmansa luonnossa, tahi vain osittain aineellistuneina siinä, saavuttavat hänessä samanaikaisen ja täyden ilmennyksen.

Siispä ihminen on luojansa heijastus eli taivaallisen ihmisen kuva, kuten hetki sitten sanoin Logoksesta puhuessamme, se muoto, johon hän valaa ajattelevan järkensä, itsetietoisien henkensä, kuolemattoman yksilöllisyytensä. Samoin kuin ruumis on niiden aineiden ja voimien pienoiskokoomus, jotka vaikuttavat näkyvässä maailmassa, samoin sisäinen ihminen on näkymättömän maailman heijastus, järjellisen hengen, luovan Logoksen heijastus.

Mutta kun sanomme, että ihminen on Logoksen, taivaallisen Isän kuva, emme tarkoita sillä jokapäiväisessä elämässä esiintyvää persoonallisuutta, vaan sitä, jota teosofia nimittää korkeammaksi minäksemme. Ero näiden molempien välillä on varsin selvä. Persoonallisuus on niin sanoaksemme meidän aineellinen olemuspuolemme, ja se esittää itseään seuraavasti: »Minä olen se ja se, asun tiettyssä paikassa, tiettyssä maassa, kuulun tiettyyn kansaan, tiettyyn sukuun ja tiettyyn perheeseen, jolla on sellainen ja sellainen varallisuus, ne ja ne mahdollisuudet. Uskon itseeni ja omaan tulevaisuuteeni, toivon, että onni on oleva minulle suopea. Rakasta sitä, joka minusta on miellyttävää, ja tahdon sitä, mitä rakastan.» – Sen sijaan minä, se puhdas ja korkea minä, puhuu kokonaan toisessa äänilajissa: »Minä olen. Minä uskon totuuteen, toivon sen ilmenevän. Siihen pyrkiminen on minulle rakasta. Näen tehtäväni ja siksi tahdon sitä, mitä minun tulee tahtoa.»

Persoonallisuus on ohimenevä ilmiö, oikean minän ohimenevä varjo, sen minän, jota nimitetään yksilöllisyydeksi, hengeksi, joka on ilmiön takana ja joka sanoo: »minä olen» – erotukseksi persoonallisuudesta, joka sanoo »olen se ja se». Persoonallinen minä on korkeamman minän heijastus ruumiiseen. Voisimme kuvitella tajunnan omaavaa inhimillistä muotoa,

tajuavaa kuten eläimet, ilman korkeampaa minää näyttömän takana. Mutta me emme koskaan voisi selittää itsetietoisuutta ilman yksilöllisen minän apua. Sillä mitä on itsetietoisuus. Se on tietoisuutta siitä, että on tajuava olento, johon tarvitaan ainakin kaksi tekijää. Vaistomainen, eläimellinen, itsekäs meissä, sanalla sanoen alempi, on tajuava, mutta vasta sitten, kun toinen tajunta on tullut alemman kanssa kosketukseen, muodostuu kaksinkertainen tajunta, tietoisuus siitä, että itse on tajuava, itsetietoinen persoonallisuus, joka järjestelmällisesti osuu keskelle ylempää ja alemmaa. Tämän sielutieteellisen jaon paikkansapitävyys olisi jokaisen ihmisen pitänyt kokea omassa itsessään.

Korkeampi minämme on Logoksen kuva, sanoimme. Logoshan teosofisen selityksen mukaan on järjellinen henki, joka antautuu palvelemaan hyvää lakia ja luomaan. Voitaisiin siis sanoa, että luonteenomaiset ominaisuutemme ovat vapaan, hyvälle pyhitetyn tahdon pakottama rakkaus ja työ. No niin, samoja ominaisuuksia tapaamme Logoksen kuvassa, korkeammassa ihmisessämme, omassatunnossamme. Ne ovat siellä todellisuuksina omalla tasollaan, joskin ne vain osittain ilmenevät päivätajunnassamme ja ovat suurimmaksi osaksi olemassa piilevinä mahdollisuuksina. Mutta katso, kuinka korkeampi ihmisissä pyrkii tunkeutuman esiin alemman lävitse. Minuus meissä etsii itseään, se kaipaa tietoa omasta tehtävästään, joka sen tulee täyttää. Se etsii totuutta, tietoa itsestään, ja me etsimme totuutta ulkoapäin ja muodostamme tieteellisen tutkimuksen. Se etsii sitä rakkautta, joka on kätkeytyneenä sen olemuksessa ja me etsimme rakkautta itsemme ulkopuolelta ja palvomme jumaliamme. Se etsii kauneutta, joka on sen oma nimi, ja me etsimme kauneutta ulkoa, luonnosta ja taiteesta. Se tuntee itsensä ja tehtävänsä oman tajuntansa tasolla, kuten on kokenut tuntevansa jokainen, joka on pystynyt nostamaan tajuntansa sinne korkealle, – mutta unohtaa ruumiiseensa sidottuna, aineen sokaisemana, kaiken – ja katso siinä ihmiselämän totuuden

hapuilemisen syy, sen totuuden, joka on löydettävissä ainoastaan meistä itsestämme.

Mutta miksi on niin? Miksi tämä ainainen korkeamman ja alemman välinen taistelu?

Niin, siksi, että luomisen päämäärää ei voitu saavuttaa toisin.

Ja mikä on luomisen tarkoitus? Siihen viitattiin jo Logoksesta puhuttaessa, kun sanottiin, että suuren uhrauksen kohokohta oli saavutettu, kun Herra oli antanut persoonallisuutensa miljoonille, kun hän oli kutsunut eloon olentoja, joilla oli mahdollisuus ja päämäärä tulla hänen kaltaisikseen, kun hän oli antanut ihmiselle hänen olemuksensa alkusyyn.

Tämä on luomisen tarkoitus, Logoksen aineeseen ristiinnaulitsemisen syy: jotta hän antaisi elämän olennoille, jotka voivat tulla hänen kaltaisikseen, joista voi tulla poikia, joissa hän voi ilmentyä isänä, ja jotka voivat osallistua hänen jumalaisen työnsä autuuteen.

II. ELÄMÄN KOULU

Logos on vapaa ja järjellinen henki. Jos tulisimme hänen kaltaisikseen, meidän pitäisi tulla vapaiksi ja järjellisiksi. Siksi ei riitä, että hän luo olentoja, joilla on kyky rakastaa hänen tavallaan, kyky tehdä työtä kuten hän, alkuperältään täydellisiä enkeleitä, hänen tahtonsa mukaan talutettavia nukkeja. – Tyhjää leikkiähän olisi silloin hänen työnsä, järjetöntä voimien tuhlausta. – Ei, hänen luomiensa olentojen on tultava suvereeniksi, itsemäärääviksi kuin hän, vastuuntuntoisiksi kuin hän – ja siksi hänen on annettava heille ajatuskykynsä ja vapautensa. Heidän tulee oppia vapaasta valinnasta rakastamaan sitä työtä, joka on olemassaolon laki: korkeamman herättäminen eloon alemmasta, alemman korottaminen ylemmän kautta – ja siksi Logos jättää

heidät kulkemaan omin neuvoin heti heidän tultuaan itsetietoisiksi ihmisiksi.

Hän on ainoastaan salassa oleva isä, uskollinen ystävä, joka ei pakota koskaan, mutta odottaa, kaipaava, toivoo. Hän puhuu ainoastaan korkeammalle minällemme, joskin voimme kuulla hänen äänensä hiljaisina hetkinä, ja vain haltioitumisen hetkinä hän antaa meidän aavistaa sitä autuutta, joka on hänen olemuksensa perussävel. Mutta hän ei pakota koskaan.

Tämä on toisin sanottuna: joskin tietoisena tehtävästään, on meidän korkeammalla minällämme ainoastaan mahdollisuus sen täyttämiseen, ei valmis kyky. Ei, sen täytyy päin vastoin ponnistaa saavuttaakseen sen, samoin kuin musikaalisen ihmisen on tehtävä paljon työtä, ennenkuin hän kykenee esittämään toisten nautittavaksi sävelen, jonka hän on kuullut sisimmässään. Tahi kuten maalarin on kauan harjoiteltava teknillisiä taitojaan ennen kuin hän pystyy toisten iloksi kiinnittämään kankaalle tauluja, joita hän näkee sisäisellä silmällään.

Maallinen elämämme, elämämme ruumiissa, tarjoaa korkeammalle minälle siinä piilevän kyvyn kehittämismahdollisuuden ja joskin jätettyinä itsemme varaan, emme kuitenkaan voi valittaa hyljättyinä olemista. Meillehän on järjestetty kaikki niin viisaasti. Elämän oma laki pakottaa meidät tekemään työtä ja toteamaan siten vähitellen työn siunauksen. Olosuhteet itse herättävät meissä kykymme rakastaa ja me opimme vähitellen tajuamaan todellisen uhrautuvan rakkauden salaisuuden. Juuri ristiriidat, jotka meitä kohtaavat elämämme varrella, herättävät älymme, erittelykykymme, kyvyn arvostella ja valita. Samoin muodostuu itsemääräämiskykymme, se jota sanotaan vapaaksi tahdoksi. Ja kun me vihdoin heräämme tajuamaan, että totuuden tie on myöskin kauneuden ja ilon tie, kun astumme kaidalle tielle, taivaan valtakuntaan, ts. alkuperäämme takaisin johtavalle tielle, niin että tulemme osallisiksi luojamme olemuksesta ja niin muodoin yhdeksi hänen kanssaan – ja yhdeksi ehdottoman, absoluutin kanssa –, silloin

emme todellakaan ole enää yksin. Kaikki hyvät voimat rientävät silloin avuksemme; ja niin tulemme välittömään kosketukseen taivaallisen isämme kanssa. Siitä hetkestä lähtien elämme omaa sisäistä elämäämme, hengen elämää, mitä tahansa sitten ruumiillisesti askartelisimme. Elämme, kuten Jeesus sanoo, jokaisesta sanasta, joka Isän suusta lähtee; rauhamme on ylitsevuotavainen ja ylittää kaiken ymmärryksen.

Sellainen on ihminen viisauuskonnon mukaan. Meidän on vain lisättävä muutamia sanoja ruumiillisesta elämästämme, tavasta, jolla voimme ponnistella toteuttaaksemme sen tehtävän, joka on meille annettu. On lisättävä muutamia sanoja, sillä onhan edellisessä esityksessä jo vastattukin tähän kysymykseen.

Jos vielä teemme lyhyen yhteenvedon siitä, mitä olen yrittänyt selostaa, on edessämme suurpiirteinen panteistinen jumalkäsitys, ehdoton, absoluutti, ja sitten sen ilmeneminen maailmankaikkeutena, nim. loputtomana määränä eläviä olentoja. Ensinnä luovat jumalat, logokset, sekä lopuksi ihminen, se maailmankaikkeutemme olento, joka on aiottu seuraamaan luojan jalan jälkiä, jotta se tulevina päivinä voisi täyttää samankaltaisen tehtävän, kuin hän täyttää nyt.

Hyvä, sanotaan ehkä, teosofialla on siis kaksi jumalkäsitettä, panteistinen ja persoonallinen. Kumpaa näistä jumalista meidän tulee palvella. Kysymys näyttää kummalliselta, mutta vastaus on mitä yksinkertaisin.

Onko teosofialla todellakin kaksi jumalkäsitettä? Ei lainkaan! Teosofi, jos ken, on monoteisti. Hän tunnustaa vain yhden ainoan jumaluuden, ehdottoman, absoluuttisen olemassaolon, kaikkeuden isän. Kaikki muut, luovat jumalat, enkelit ja vallat, ihmiset ja eläimet ja miksi niitä kutsuttaneenkin, ovat alempia olentoja, tosin eriarvoisia kehitysasteikossa, mutta kuitenkin ehdottoman, absoluutin säteitä, joita ei voida palvoa. Ja voisimmeko palvella ehdotonta, absoluuttia, tekemättä sitä hengessä ja totuudessa.

Kuinka voisimme palvoa sitä jumalaa, joka on totuus, muulla tavalla kuin etsimällä tietoa niistä laeista, jotka muodostavat totuuden olemuksen, jotka ohjaavat maailmaa. Kuinka palvoisimme tätä jumalaa, ellei etsimällä selvyyttä elämän ongelmiin, yrittämällä päästä todellisen oman itsemme, oman olemuksemme tuntemiseen, tietoon syystä, miksi olemme täällä ja mikä on tehtävämme täällä?

Maailma näyttäisi varmasti toisenlaiselta, ihmiset olisivat varmasti paljon jalompia, paljon sankarillisempia, onnellisempia, jos he etsisivät elämän totuutta sillä palavalla innolla, jota he nyt tuhlaavat jumalien ja olentojen palvontaan, jotka ovat ehdotonta, absoluuttia, alempia.

Mutta jos sen sijaan puhumme Jumalan palvelemisesta tarkoittamatta sillä palvomista, rukousta, vaan ottamalla sen todellisessa, luonnollisessa merkityksessä, niin silloin voimme johdonmukaisesti puhua jumalien palvelemisesta, enkeleiden ja minkä olentojen tahansa, sillä mitä muuta palveleminen on kuin jonkin auttamista hänen työssään? Ja silloin tulee siitä, jota lähinnä voimme palvella, meidän oma taivaallinen isämme, hän, joka uhrautuvassa rakkaudessaan antaa meille elämän ja joka puolestaan täten palvellee meitä. Hänen palvelemisensa on silloin osallistumista hänen työhönsä, itsensä jalostamista voidakseen jalostaa toisia. Se on elämän etsimistä omassa itsessään, jotta elämästä voisi toisille jakaa. Hän antaa aurinkonsa paistaa niin pahoille kuin hyvällekin, hän rakastaa erotuksetta kaikkia lapsiaan. Tehköön siis ihminenkin, joka toivoo olevansa hänen poikansa, samoin!

Miten hyvin voidaankaan kuvitella ihmiskunnan lapsuuden ensi aikoja, jolloin järjen valo tuskin välkehti, ja jolloin sydän ei sykkinyt muulle kuin omalle itselleen. Elämä oli silloin vain luonnon viettien tinkimätöntä seuraamista, näiden eläimellisten muotojen jätteiden – syömistä ja juomista, nukkumista ja suvun jatkamista. Varmaan silloin tällöin esiintyi mies, joka yritti vakuuttaa veljilleen, todistaa omalla elämällään, että ihminen ei

ollut vain ruumis, vaan että hänellä myös oli sielu, ajatteleva järki, joka kohotti hänet eläinten yläpuolelle, ja jonka avulla hän saattoi helpottaa suuresti olemassaolon kamppailua. Varmaan kului aikoja, ennen kuin heitä kuunneltiin ja heidän opetuksiansa käsitettiin, mutta vähitellen kehittyneempien ihmisten elämä rakentui heidän osoittamalleen perustalle. Mies huolehti vaimostaan tai vaimoistaan, perheet kokoontuivat heimoiksi, nämä muodostivat kansoja. Kaupunkeja rakennettiin, sivistyksiä muodostui. Olemassaolon taistelua yritettiin korvata yhteistyöllä – ei, niin ei vain tehty, niin tehdään vielä tämä päivänä, ja niin tulee olemaan vielä kauan. Elämän näyttämöllä on tosin tämän yhteiskunnallisen kehityksen kestäessä esiintynyt silloin tällöin miehiä, ihmeellisiä hahmoja, jotka ovat saarnanneet ja elämällään todistaneet, että ihminen ei ole sielullinen eläin, ei järjellä varustettu ruumis, vaan ikuisuudesta kotoisin oleva henki, jonka tehtävänä on edistää ikuisuudesta kotoisin olevien aatteiden toteuttamista. Mutta ihmiset eivät ole olleet kypsyneitä vastaanottamaan totuutta. He ovat ensimmäisen tunnekuohunsa vallassa surmanneet ne, jotka ovat yrittäneet kohottaa heitä, ja rauhoituttuaan he ovat tehneet heistä epäjumalia, joita palvovat, uskoen, että nuo suuret saarnatessaan hengestä, ovat puhuneet omasta persoonallisuudestaan.

Hitaasti edistytään korkeuksia tavoiteltaessa.

Tuntuu siltä, kuin meidän aikamme olisi lupauksen aikaa. Näyttää siltä, että uskonto, jota suuret ovat julistaneet, vapauden uskonto eli jumalaisen viisauden nimeä kantava teosofia, yhä enemmän alkaisi valloittaa ihmisten sydämiä. Henki kaipaa vapautumista kauan kestäneestä orjuudesta, ruumiin ja alemman minän orjuudesta. Ja katso, sen kaipuu ei ole enää sidottuna vain hiljaisiin huokauksiin. Se työntyy esiin antaen taivaallisen aateluutensa päästä oikeuksiinsa. Millaista heräämistä havaitsemmekaan kaikkialla. Ihmiskunta alkaa aavistaa, että niin usein toistetulla sanoilla ihmisten keskinäisestä veljeydestä ja siitä, että kaikki olemme pyhiinvaeltajia, jotka vaeltavat totuuden

ja vapauden maata kohti, ja että yhtä muuttumattomat kuin oikeudenmukaiset lait ohjaavat meitä, on käytännöllinen, suuri ja ihmeellinen merkitys. Aletaan aavistaa, että juuri tämä on suurten maailmanuskontojen sisältö, että tämä juuri on se oppi, jota ne kaikki yrittävät painaa ihmisten mieliin. Mikä puhdistustyö onkaan tekeillä maailman kaikissa yhdyskunnissa ja kirkoissa! Brahmiini alkaa suunnata katseensa kohti sitä päivää, jona hän todellisen tiedon perusteella voi lausua ne sanat, jotka hänen suuret edeltäjänsä ovat lausuneet: »Ahaam Brahmasmi» – minä olen Brahma, minä olen yhdistetty kaikkeuteen. Buddhalainen vaeltaa uudella päättäväisyydellä Tathagatan jälkiä, hänen, joka saattoi sanoa veljilleen »Olkaa rauhassa, minä olen löytänyt totuuden» – niin että hänkin, Buddhan nöyrä opetuslapsi, kerran astuisi nirvaanaan, siihen rauhaan, joka seuraa täytettyä velvollisuutta. Ja kristitty syventyy uskontonsa lähdekirjoihin löytääksensä mestarinsa yksinkertaiset sanat. Hänen silmiensä eteen astuu vuosisatojen hämärästä mies, kaunis ja ihana, kuin hänen unelmiensa ihanne, mies, joka myöskin lempeästi ja vakavasti osoittaa sen tien, joka jokaisen ihmisen on kuljettava saavuttaakseen hänelle tarkoitetun päämäärän. Ja kristityn, kuten buddhalaisen ja brahmiinin, rinnassa herää mykkä, sanomaton kaipaus lähteä vaeltamaan sitä tietä, jota mestari on vaeltanut, voidakseen kerran hänkin mestarin tavoin riemuitsevaa nöyryyttä tuntien kuiskata: »Minä ja Isä olemme yhtä!»

Edellä yritin selostaa käsitystä, jonka teosofia antaa meille Jumalasta ja meistä itsestämme ja siitä johtuvaa käsitystä elämäntyöstä, joka meidän on suoritettava. Jumala ei ole kosmoksen ulkopuolella oleva olento, vaan yleismaailmallisesti käsitettynä maailmankaikkeuden järkipäiväinen elämä, jonka olemus on autuutta ja jonka perussävy on lakisiteisyys. Ja meille persoonallisesti Jumala on se luoja, joka on kutsunut meidät tajuntaan. Hän on se, jossa elämme, liikumme ja olemme. Ihminen puolestaan on olento, jolla on mahdollisuus, ja jonka tarkoitus on osallistua tietoisesti siihen jumalaiseen elämään, joka

hänessä sykkii. Hartaan teosofin uskonto onkin siis tämän totuuden tunnustaminen. Se on vaellusta Jumalassa eli hyvyydessä; se on ainaista kehitystä, ainaista edistymistä tiellä.

Tahdon edelleenkin puhua samasta, tyhjentymättömästä aiheesta, mutta katsoa asiaa uudesta näkökulmasta.

Ensimmäisen esitelmäni johdosta joissakin kuulijoistani heräsi varmaan seuraava, sangen luonnollinen, hieman vastustava huomautus, ihmettely. Jos ihmiselle todella on asetettu näin korkea ja kaunis päämäärä, niin mistä johtuu, että niin harvat ihmiset tajuavat sen, miksi niin harvat osallistuvat jumalaisen elämän autuuteen? Jos kymmenellä on elämän valo, niin miljoonat vaeltavat tietämättömyyden pimeydessä? Ja edelleen. Kuinka ihmisille, meille heikoille, mitä epäedullisimmissa olosuhteissa eläville, voidaan asettaa niin huimaavan korkea päämäärä? Myönnettäköön, että nämä olosuhteet ovat aiotut herättämään meissä sisäisiä, jumalaisen elämän ehtoja, mutta kuinka vähän ennätämmekään jalostaa itseämme, kuinka vähän työskennellä toisten hyväksi ja kehittyä totuuden tiedossa. Siksihän kristillinen kirkkomme juuri opettaa, ettemme me mitään mahda omin voimin, vaan että meidän on heitettävä kaikki Jumalan voimakkaille hartioille ja tultava autuaiksi uskomalla hänen armoonsa.

Tämä väite, huomautus, sisältää uuden kysymyksen. Millä tavoin teosofi selittää ristiriidan etäisen ihanteen ja sen toteuttamisen välillä, koska toteuttamisen mahdollisuudet tuntuvat olevan pienet. Onko teosofia uskontona omansa vain tätä elämää varten, vailla tulevaisuuden toivoa? Jättääkö se menehtymään ne kaikki, jotka eivät nyt saavuta mahdollisuutta nousta jumalaiseen elämään? Tai avaako se näköaloja mahdollisuuksille, joita emme ole aavistaneet, toisin sanoen: mitä se opettaa meille ihmisen kuoleman jälkeisestä kohtalosta?

Jo edellä viittasin ohimennen siihen, että ihminen teosofian mukaan on kuolematon, puhumattakaan siitä, että korkea ihanne tai mikä elämäntarkoitus hyvänsä, olisi sula mahdottomuus, jos

elämä alkaisi, kun synnymme, ja päättyisi, kun kuolemme. Silloinhan koko olemassaolomme olisi vain mahtavien jumalien leikkiä. Elämä on kaikkea muuta kuin ruusuista pyhiinvaellusta, ja meille lahjoitettu tosi onni, molemminpuolinen rakkaus vain pilkan tekoa, jos rakastaisimme erotaksemme ja kadottaisimme toisemme.

Ei, ääretön, kuolematon elämä on meissä, ja siksi ei mahdollisuuksillamme ole mitään rajoja. Siksi ei ole sellaista toivoa, joka ei voi toteutua, siksi ei autuudellamme, kehityksellämme, työllämme, ole loppua.

Mutta jos vanha kuolematomuuden toivomme oli hämärä unelma muodon vaihdoksesta tuomiopäivänä, niin teosofia antaa meille sen sijaan niin selvän ja yksinkertaisen käsityksen ikuisesta elämästämme ja mahdollisuuksistamme saavuttaa ihanteen täydellisyys, että, jos emme olisi ennen uskoneet elämämme jumalaiseen päämäärään, emme enää voi asettua epäilevälle kannalle sen suhteen.

Kun opinkappaleisiin uskova, jonka täytyy olla epätietoinen ikuisesta kohtalostaan loppuun saakka, kohtalosta, jonka hän uskoo olevan säädetyn tämän hänen ainoan, lyhyen maallisen elämänsä aikana, tuntee pelkoa kuoleman lähestyessä, on teosofi rauhallinen ja toivorikas. Sitä hän ei ole siksi, että luottaisi jonkun persoonallisen jumalan suosivan hänen pientä persoonaansa ja pitävän siitä huolen. – Sillä kukapa meistä väittäisi olevansa muita arvokkaampi korkeimpien voimien suosioon näiden? – Ei, vaan siksi, että hänen uskonsa ja toivonsa suuntautuu elämän lakiin, siihen hyvään lakiin, jota ei mahtavinkaan Jumala voi muuttaa ja joka on kauttaaltaan järkeä ja rakkautta ja oikeudenmukaisuutta.

Ja mikä tämä laki on?

Elämä on kehitystä; ja elämän laki on sen vuoksi se laki, joka määrää, millä tavoin kehitys kulkee. Tätä lakia buddhalaiset ovat nimittäneet karmaksi.

Saman nimityksen teosofitkin ovat omaksuneet, sillä missään länsimaisessa kielessä ei löydy yhtäkään sanaa, joka niin ilmehikkäästi vastaisi käsitystämme hyvästä laista. Sanskritinkielinen karma-sana merkitsee sanasta sanaan toiminta, teko. Elämän laki on siis toimintaa, toisin sanoen työtä.

Kuinka ilmenee tämä toimiminen; millä tavoin tapahtuu elämän suuri työ?

Se ilmenee kolmenlaisena, se tapahtuu kolmea tietä seuraten, eli kolmen lain mukaan, joille voisimme antaa otsakkeiksi, rakkaus, järki ja oikeus. Ne ovat luonnollisesti yhden ja saman lain kolme ilmenevää aspektia.

Jo edellä yritin kuvailla karman ensimmäistä aspektia, rakkauden eli itsensä uhraamisen lakia. Jumalainen työ on vapaaehtoista, se tapahtuu rakkaudessa, sitä nimitetään luomiseksi. Ellei Logos uhrautuisi, ettei hän mietiskelisi kiinteästi, maailma hajoaisi kappaleiksi.

Mikä nyt on karman toinen aspekti? Se on oikeudenmukaisen vaihtuvaisuuden laki, aikakautisten tapahtumien, nousun ja laskun, vuoksen ja luoteen laki. Jokaista toimintakautta seuraa lepokausi. Elämä hengittää ulos päin kunnes käytettävissä ollut energia, tarmo on tyhjennetty. Silloin tapahtuu takaisin paluu. Voima vetäytyy takaisin ja elämä uinuu aina siihen saakka, kunnes työ voi alkaa uudelleen. Päivää seuraa yö, kesää talvi, elämää kuolema. Kun jokin taivaankappale, jokin aurinkojärjestelmä, jokin maailmankaikkeus hajoitetaan ja se häviää näkyvästä maailmankaikkeudesta, on se, joka vaipuu lepoon, sen Logos, sen luoja, joka kerää voimia uusiin tekoihin.

Ja mikä vihdoon on karman kolmas aspekti? Se on syyn ja seurauksen laki, teon häviämättömyyden laki, se järkevä laki, jonka mukaan ei mikään ponnistus mene hukkaan, mikään työ ei jää hedelmättömäksi. Se on se hyvän lain aspekti, jota teosofinen kirjallisuus varsinaisesti sanoi karmaksi. Ilman tätä jumalaisen muistin lakia ei mikään edistyminen olisi mahdollista. Työ muodostaisi ikuisen ympyrän, sen sijaan, että se nyt muodostaa

ikuisen kierteen eli spiraalin. Minkä arvoinen työni olisi, ellen huomenna omistaisi valmiina saavutuksena sitä, minkä niin suurella vaivalla olen oppinut tänään. Kuinka meistä voisi tulla täydellisiä, ellei kykymme voittaa pahaa ja tehdä hyvää kasvaisi suuremmaksi ja voimakkaammaksi jokaisesta voittamastamme viettelyksestä, jokaisesta suorittamastamme hyvästä työstä. Kun luoja maailman yöstä, *praalajasta*, jumaluuden helmassa kuluneesta autuaallisimmasta levostaan, *nirvaanasta*, herää päivän työntäyteiseen elämään (*manvantara*), hän on taitava ryhtymään suurempaan ja kauniimpaan ja vielä enemmän voimia vaatimaan työhön kuin milloinkaan ennen.

Katso nyt, kuinka nämä elämän hyvän lain kolme aspektia eli puolta punoutuvat olemassaolon autuudeksi. Jos jumalaista työtä tehtäisiin pakosta, jos se jatkuisi keskeytyksettä ja jos se olisi alinomaista ja koneellista itsensä toistamista, mitä olemassaolo silloin olisi muuta kuin toivotonta orjuutta, ikuista helvettiä? Mutta työ onkin vapaaehtoista, se onkin jaksottaista, se onkin kasvavaa elämää, ja siksi olemassaolo on autuutta, siksi luominen on jumalien iloa, *liilaa*.

Minä puhun jumalista, ja me olemme ihmisiä. Me olemme suljettuina epätäydellisyyden pimeään vankilaan, ja niin harvoin tunnemme jumalaisen valon heikkoja välähdyksiä. Onnen ja innoituksen haihtuvat hetket vain ovat korkeampien tasojen viestejä. Mutta sillä välin me huokaamme ja raadamme vetäen perässämme kuormaa, jonka paino melkein ylittää voimamme; emme todellakaan ole vielä poikia, vaan orjia talossa, jotka odottavat lupaa saada astua kynnyksen yli korkeampaan jumalaiseen elämään.

Teosofi ei kuitenkaan menetä rohkeuttaan, sillä hän luottaa lakiin. Hän tietää, että maailmankaikkeus on lakisiteinen ja että ei mitään tapahdu ilman syytä ja tarkoitusta. Meidän on siis nyt yritettävä päästä selvyyyteen tavasta, jolla karma vaikuttaa meihin ihmisiin.

Karman toiminta ilmenee ensinnäkin kaikkien niiden olentojen rakkaudessa ihmisiin, niiden olentojen, jotka ovat vaikuttavia tekijöitä meidän planeettamme ihmiskunnan kehityksessä, siis erityisesti oman luojamme isänrakkaudessa, hänen, joka antaa meille elämän ja sitä ylläpitää.

Mutta mikä on karman toiminnan toisen aspektin, niin sanotun aikakautisen lain suhde meihin? Kuinka karman toinen aspekti esiintyy? Nämä kysymykset johtavat meidät aiheeseen, joka askarrutti meitä alusta pitäen, nim. kysymykseen ihmisen kuolemattomuudesta.

Elämän hyvä laki on se, että kuolema, kaukana siitä, että se olisi kauhua herättävä paha, kaukana siitä, että se olisi viikatemies, joka yhdellä iskulla katkaisee koko maallisen olemassaolomme heittääkseen meidät joko ikuiseen autuuteen tai ikuiseen kärsimykseen – että kuolema päinvastoin on lempein ystävämme, joka lääkitsee kaikki haavamme. Sillä kuolema on lepoa. Kuten toivomme yön unen vahvistavan meitä ja suovan meille levon, jonka mielestämme kipeästi tarvitsemme päivän raadannan jälkeen, niin kuolemakin täyttää toivomuksemme. Se suo meille rauhan ja virvoituksen elämämme raskaan työn ja taistelun jälkeen. Sielumme vapautuu ruumiin kahleista ja puhdistuttuaan kuoleman valtakunnan kiirastulessa, se uinahtaa unettomaan uneen tai nousee siihen mielikuvituksen taivaalliseen maailmaan, jonka sen omat ajatukset ovat luoneet maaelämän aikana. Se kehittää ja täydellistyyttä niitä henkisiä ominaisuuksia, joihin sen huomio oli suuntautunut sen ollessa ruumistuneena. Mutta tämä lepo ei ole ikuinen. Pitemmän tai lyhyemmän ajan kuluttua se katkaistaan, mutta sitä ei suinkaan seuraa herääminen minkäänlaiseen tuomioon, vaan se, mikä tapahtuu, on paljon luonnollisempaa ja täysin yhdenmukaista ylösnousemisemme kanssa yön unen jälkeen maaelämämme aikana. Työtä on jatkettava, ja kun sielu alkaa kaivata uusia kokemuksia, sarastaa uuden päivän aamu. Ja katso! Taaskin taivainen asukas astuu alas isän kodista pukeutuakseen lihan pukuun ja saadakseen

tilaisuuden osallistua jälleen elämän työhön. Tämä on tuo suuri oppi *reinkarnaatiosta* eli jälleensyntymisestä, meille länsimaalaisille aluksi niin ihmeellinen, meille, jotka aikoja sitten olemme unohtaneet, että aikakautinen luonnonlaki vaikuttaa kaikilla olemassaolon tasoilla niin psyykkisellä eli sielullisella kuin fyysisellä eli aineellisellakin. Kuinka johdonmukainen se sitä vastoin onkaan, kun elämän käsittää teosofisesti, kun omaksuu käsityksen, joka nyt alkaa valata ajattelevien ihmisten mielet ja joka on aina ollut mystikkojen ja tosiuskovaisten näkemys mihin kirkkoon ovat kuuluneetkin. Se on se näkemys, että elämä on koulu, jossa opimme täydellisyyttä, että se on, kuten Jeesus sanoo, viinitarha, jossa opimme työskentelemään Jumalan viinitarhureina. Ja kun ymmärrämme elämän tällä tavoin, silloin tajuamme, että sielumme on monta kertaa, tuhansia kertoja, yhä uudelleen elettävä tämä elämä, kootakseen aittaansa kaiken sen viisaudensadon, jonka tämä planeetta voi antaa ja saavuttaakseen sen täydellisyyden mitan, jonka ihmiskuntamme on määrätty saavuttamaan täällä.

Aivan itsestään meidät johdetaan siten tutkimaan, mikä on karman toiminnan kolmannen aspektin suhde meihin, sen aspektin, joka tunnetaan nimellä syysuhteen eli kausaliteetin laki. Mitä tulee ihmisen reinkarnatioon, ei paluu elämään ole suinkaan edellisen tyhjää toistamista. Se on työn jatkamista siitä pisteestä, johon sen jätimme viimeksi. Ne tiedot, jotka saavutimme ponnistuksillamme, ne ominaisuudet, jotka hankimme itsellemme viime ruumistuksemme kuluessa, ovat luonteemme synnynnäisiä piirteitä nykyisessä elämässämme. Joku Mozart säveltää viisivuotiaana, sillä hän on monen ruumistuksen aikana palvellut sävelten haltiatarta. Tai kuinka meidän on selitettävä se, että toisen kahdesta koulunpenkillä istuvasta on helppo ammentaa tietoja, kun taas toinen todella näyttää uurastavan nyt ensi kertaa. Väite, että heidän lahjakkuutensa ovat erilaiset, on itse tosiseikan ilmaisemista toisin sanoin, ei siihen vaikuttavan syyn selittämistä.

Kaitselmuksen syyttäminen tästä erilaisuudesta on sen syyttämistä vääryydestä. Tyydyttävä ratkaisu on karma. He ovat itse tehneet itsensä siksi, mitä ovat. Sen lisäksi sanotaan vielä karman tästä puolesta: kaikilla syillä, joita lähetän tai olen lähettänyt liikkeelle, on tietyt seurauksensa. Minkä ihminen kylvää, sen hän myös niittää. Hyvä, jota olet tehnyt toiselle, palaa luoksesi onnen muodossa tässä tai toisissa ruumistuksissa. Kylvämäsi pahan saat niittää kärsimyksenä. Tämä on epäterveesti ajattelevien ihmisten mielikuvituksen julman luomuksen ainoa luonnossa ilmenevä vastaavaisuus, sen luomuksen, jolle on annettu nimeksi ikuinen helvetti, – että omat tekoni antavat minulle palkan, jonka saapumista en pääse pakoon. Palkan on saavutettava minut kärsimyksenä muodossa tai toisessa, mikäli tekoni ovat olleet pahat, kunnes niiden voima on käytetty loppuun, ja kärsimysten malja tyhjennetty viimeistä pisaraa myöten.

Tästä näkökulmasta katsoen on syytä kutsua tätä planeettaamme kärsimysten tähdeksi. Kaiken sen tasapainoon palauttaminen, jonka elämän lainvastaiset teot ovat rikkoneet, pahan sovittaminen, ei voi tapahtua muunlaisessa olotilassa kuin siinä, missä pahaa on harjoitettu ja tasapaino järkytetty.

Tässä on tyydyttävä ja käytännöllinen selitys sille kärsimysten runsaudelle, joka todella esiintyy maailmassa. Se ei ole ansaitsematonta luonnon pahaa, vaan se muodostaa syiden karmallisen seurauksen, syiden, joita itse olemme luoneet aikaisempien ruumistusten kuluessa. Ja kuten täydellinen ja järkipäriäinen oikeudenmukaisuus on luonnon sovituksen mitta sekä hyvän että pahan suhteen, ei meillä ole mitään syytä vallitta tai kuvitella olevamme jonkun korkeamman olennon henkilökohtaisessa hoivassa. Parasta, minkä voimme tehdä vaikeissa olosuhteissa, on kaiken vastaanottaminen filosofisella levollisuudella, ajatellen: »Viel' uusi päivä kaiken muutta voi» – vakuuttuneina siitä, että omat tekomme ovat luoneet kohtalomme ja että ihmiskunnan tulevaisuus on sen omissa käsissä. – Eikö

sisimmässämme piilekin luja tietoisuus siitä, että kaikki kuitenkin on niinkuin olla pitää, miten vaikeasti käsitettävältä se joskus näyttäneekin?

III. IHMISEN PÄÄMÄÄRÄ

Ihminen on viisaususkonnon mukaan kuolematon olento, mutta kuinka toisenlainen onkaan tämä kuolemattomuus kuin se, mitä vallalla oleva uskonto toivoo.

»Enhän muista edellisiä elämiäni maan päällä!», huudahdetaan usein. »Kuinka siis olen voinut elää täällä ennen. Ja mitä kuolemattomuus on, jos siis synnyn maan päälle yhä uudelleen! Saanhan joka kerta uuden ruumiin, ja minusta tulee uusi ihminen. Voiko siis lainkaan väittää ja puhua, että se olen minä, joka inkarnoidun ja minä, joka elän ikuisesti?» – »Ethän muista kaikkea sitäkään, mikä on tapahtunut nykyisessä elämässäsi», vastaamme, »kuinka sitten uskoisit voivasi muistaa asioita, jotka ovat tapahtuneet ehkä vuosituhansia sitten.» Persoonallisuus on yksilöllisyyden naamio (lat. *persona*). Huomaamme, että minuus sanoo: minä olen – ja persoonallisuus sanoo: minä olen se ja se. Minuus on yhä sama, vaikka roolit eli osat vaihtuvat. Ja kuinka todella valistunut ihminen tahtoisikaan olla ikuisesti oman epätäydellisen maallisen ilmennyksensä vaivaama?

Selittäkäämme itsellemme tilanne. Me, meidän todelliset korkeammat minämme, olemme kuolemattomia sieluja, kuolemattomia henkiä, kuolemattomia yksilöitä, tahi miksi heitä nimittäisimme, ja he ovat pukeutuneet ja sidotut aineellisiin ruumiisiin. Tässä kohden meidän on huomioitava eräs tärkeä seikka. Minuutemme ei tee sielullisiksi **elottomia** ruumiita, vaan **eläviä elimistöjä**, joilla fyysiseen elämään kuuluvien viettien ja pyyteiden lisäksi on jonkinlainen usvan kaltainen tajunta. Aikaisemmin kuvailin lyhyesti, kuinka korkeampi elämä

kehitettiin alemmasta Logoksen luovan tahdon avulla. Kehitys jatkui aina tiettyyn pisteeseen saakka minkään uuden tekijän tarvitsematta puuttua siihen, mutta kun ihminen oli luotava, vaadittiin Logoksen henkisen energian – kolmas – uusi säteily. Inhimillinen muoto oli kehitetty ja rinnan sen kanssa henkinen puoli niin pitkälle, että se ilmeni tajuntana, muistuttaen ehkä eläimillä havaittavaa tajuntaa. Luomisen ensimmäinen näytös oli suoritettu, ja käsittääksemme, mitä nyt seuraisi, meidän oli palautettava mieleemme koko luomisen tarkoitus, sellaisten olentojen esille saattaminen, joilla on kyky kohoutua vapaaehtoisesti siihen viisauteen ja siihen valtaan, joka Logoksella on. Ja jotta tämä tarkoitus saavutettaisiin, oli luonnollisesti saatava aikaan ajatteleva tajunta hyvän ja pahan välille, kahden mahdollisuuden välille, työskentelemään joko elämän lain mukaisesti tai sitä vastaan. Kuinka tämä tapahtui?

Aineellisen kehityksen jatkuessa alemmassa maailmassa, oli Logoksen itsensä kieltämisen aiheuttaman teon kautta tapahtunut vastaava henkinen kehitys olemassaolon korkeammalla tasolla. Henkisiä tajuntakeskuksia oli muodostunut, yksilöllisiä minä-tajuntoja, maailmanjärjen poikia, viisauden poikia eli ajattelijoita.

Nämä tajuvien olentojen kaksi ryhmää, toinen puhtaasti henkinen, toinen puhtaasti aineellinen, saatettiin nyt kosketukseen toistensa kanssa. Järjenpojat saivat käskyn luoda, auttaa elämää, kohottaa ja samalla edistää omaa kehitystään. Ihminen on mikrokosmos, maailmankaikkeus pienoiskoossa. Hänessä kuvastuvat makrokosmoksen suuret tapahtumat. Katso nyt, kuinka korkeammat minämme opetettiin ottamaan ensimmäinen askel itsekieltäytyksen ja palvelemisen tiellä itsetietoisien ihmisen kehittämisen kautta. He saivat käskyn yhtyä ja astua alas olentoihin, jotka luonnostaan olivat mitä rajuimpien pyyteiden ja halujen tyyssijoja – kohottaakseen ja nostaakseen heitä ja kehittyäksensä itse vapaiksi ja itsetietoisiksi hengiksi.

Sama kehitys tapahtuu aina minän inkarnoituessa fyysiseen ruumiiseen, ts. sen tullessa ristiinnaulituksi lihaan, kuten teosofia

myös sitä nimittää. Kun nyt nämä kaksi tajuntaa, henkinen ja ruumiillinen, tulevat yhteyteen keskenään, syntyy niiden välille persoonallisen tajunnan silta, jolla syntyy ristiriita korkeamman järjen ja alempien pyyteiden välillä.

Alussa oli itsestään selvää, että persoonallinen tajunta samaisti itsensä ruumiillisen tajunnan kanssa ja antautui kokonaan tämän valtaan. Meidän järjellisiltä minuuksiltamme puuttui kokonaan kokemus sellaisen ruumiillisen tajunnan olemassaolosta, niin että ne aivan luonnollisesti antautuivat näiden voimakkaiden viettien valtaan. Tämän kautta laskimme suuren osan sen valtavan pahan karman perustuksesta, jota nyt olemme lunastamassa. Korkeamman ääni, omatunto, on tehnyt itsensä siksi kuuluvaksi, että ristiriita ja epäily on jo syntynyt, ja että persoonallinen tajuntamme on havainnut olevansa kahden tulen välissä, joskaan sen ei vielä ole onnistunut samaistaa itseänsä korkeamman minän kanssa.

Niin kuitenkin on, että juuri tähän samaistamiseen, tähän persoonallisen olemuksen yhtymiseen yksilöllisyyteen, perustuu kysymys kuolemattomuudesta ja ihmisen monen monien olemassaolojen muistamisesta.

Ruumistuva **yksilöllinen** minä, joka pukeutuu yhä uuteen persoonallisuuteen, on kuolematon, ja se muistaa eri ruumistuksensa, kuten me muistamme elämämme eri päivät. Mutta **persoonallinen** minämme, persoonallinen tajuntamme, se, joka jokaisessa maaelämässä todella on uusi, ei luonnollisestikaan voi muistaa asioita, joita se ei ole milloinkaan kokenut. Jos voisimme puhua persoonallisesta kuolemattomuudesta, olisi meidän tehtävä se vain siinä mielessä, että minä on rekisteröitynyt, merkinnyt muistiin sen henkilön kohtalot kuten muidenkin persoonallisuksiensa. Ja tässä suhteessa on huomattava eräs tärkeä seikka. Korkeampi minämme ei voi muistaa muuta kuin sitä, minkä se on voinut liittää muistiinsa ja mikä voi elähyttää sen tajuntaa. Ja koska sen tajunta ei voi laskeutua alhaiseen, rumaan, halveksittavaan, menevät sellaiset

teot, sanat ja ajatukset, jotka eivät ole olleet suunnatut ylöspäin, ja joihin ei liity mitään hyvää, kirjaimellisesti hukkaan. Niin, voipa käydä niinkin, joskin meidän on toivottava sellaisen olevan harvinaisen poikkeuksen, että kokonainen elämä on niin hengetön, ettei siitä voida kirjoittaa ainoatakaan riviä muistiin kultaiseen kirjaan. Tähän löydämme vastaavaisuuden myöskin persoonallisesta elämästäme, jossa meidän tietämättämme tapahtuu monta ruumiillista kehitysprosessia.

Nyt ymmärrämme, miksi meillä ei ole synnynnäistä jälleensyntymismuistia, mutta ymmärrämme myöskin, että me kaikki voimme kerran saavuttaa tämän muistin. Ja tämän muistin saavuttaminen on silloin samaa kuin itsetietoisien kuolemattomuuden voittaminen. Ja milloin tämä tapahtuu? Silloin kun persoonallinen tajuntamme on yhtynyt korkeampaan minäämme, niin että olemme vapautuneet alemman minän rajoituksista, »pelastetut pahasta» ja täysin vapaaehtoisesti irroitautuneet kaikesta, johon korkeampi minämme ei voi osallistua.

Jos katselemme inhimillisen kehityksen historiaa ylhäältä, ilmakuvana, aina siitä menneisyyden yön hetkestä lähtien, jolloin korkeammat minät ensi kerran ruumistuivat inhimillisiin muotoihin, siihen etäiseen tulevaisuuteen saakka, jolloin olemme todellisia ihmisiä, Jumalan poikia, joiden koko elämä on vapaaehtoista hyvän Lain palvelemista, silloin näemme selviönä tuon vaikeatajuiseksi havaitun pahan ongelman.

Mitä on paha? Eikö se ole etupäässä tietämättömyyttä, totuuden tajuamisen kyvyttömyyttä, elämän lain mukaisen työskentelytavan taitamisen puutetta? Ei ole olemassa mitään perkelettä, mitään pahan prinssiä. Paha on ihmisen valinnanvapauden ja tiedon kehityksen välttämätön porras. Meidän on vain huomattava, etteivät ihmiset heti herättyään persoonalliseen tajuntaan ymmärtäneet, mikä tehtävä heille oli asetettu. Tätä luonnollista tietämättömyyttä olisi siis ryhdyttävä hälventämään. Sen valistustyön suorittaa karmanemesis, joka kärsimysten ja

ilojen avulla opettaa heitä vähitellen erottamaan hyvän pahasta. Se opetta näkemään eron hyvän ja pahan välillä siinä, mikä kohtaa heitä ulkoapäin ja näkemään sen myös omien pahojen, Lain vastaisten, ja hyvien, Lain mukaisten tekojensa välillä. Olisihan voitu antaa tietoa elämän tarkoituksesta ja elämän laista, ja **teoreettinen** tieto tästä onkin meidän korkeammalla minällämme, mutta **käytännöllinen** tietoisuus siitä, että on paras toimia tämän lain mukaan, on saavutettava kokemuksen kautta laista ja sen vastakohtasta. Jumala on nimittäin liian ylevä orjien rakkauden kohteeksi. Hän tahtoo, että valitsemme Hänet vapaasta tahdosta. – Valistuksen ohella laajenee tietomme hyvästä ja pahasta. Me nimitämme pahaksi sitä, minkä olemme kokeneet lisäävän maailman kärsimyksien määrää ja hyvänä heijastaa edessämme se, mitä emme vielä ole kokeneet. Villin mielestä ei verikosto ole paha, mutta karma on jo opettanut meille sen, että kosto tuottaa vain kärsimystä meille itsellemme ja muille, ja siksi me sanomme sitä pahaksi. Mutta moni meistä uskoo vielä, ettei ole mitään pahaa esimerkiksi siinä, että puhuu lähimmäisestänsä pahaa, sillä moni löytää siitä nautintoa ja mieltymystä, ja tulee tekemään niin, kunnes on oppinut kärsimyksen kautta, että se on hyvän lain vastainen teko – tai kunnes toista tietä herää näkemään tämän.

Paha, josta olen puhunut tässä, on luonnollisesti sitä, jota teemme tietämättömyydestä, ja jonka saamme maksaa kärsimyksellä. Mutta on olemassa myöskin toisen laatuista pahaa, nimittäin sitä, jota nimitämme, tai jota meidän pitäisi nimittää synniksi ja jota tehdään sellaisin ajatuksin, sanoin ja teoin, jotka sotivat parempaa tietoaamme vastaan. Tälle tielle astumme, kun annamme myöten paheille tai oikuille, joiden vastustamiseen tunnemme olevamme liian heikot, koska emme tahdo vaivautua kehittämään vaadittavaa luoteen lujuttua. Se tie voi lopuksi johtaa siihen, jota me nimitämme mustaksi magiaksi, joka on omavalinnaista Jumalan tahdon vastaista toimintaa. Tämä Pyhää

henkeä vastaan tehty synti, jota ei anneta anteeksi, tekee meistä henkilökohtaisia paholaisia ja vie meidät lopuksi tuhoon.

Mutta valistumisen ohella laajenee myös tietomme hyvästä. Mitä enemmän jätämme taaksemme alhaista, sitä enemmän tajuamme korkeampaa. Mitä enemmän pääsemme itsemme herroiksi, sitä kauniimmiksi muuttuvat hengessämme heijastuvat ihanteet, sitä suuremmiksi ja siunauksellisimmiksi toiminta-alat, jotka tarjoutuvat meille Jumalan viinitarhassa. – Elämä hyvässä on autuutta – ja me kaikki olemme kuolemattomia! Ihana usko ja ihana toivo! Meille kaikille on asetettu ennakolta sama korkea päämäärä. Olemme kaikki veljiä samoin oikeuksin, ja sama jumalainen kipinä on meillä jokaisella sisimmässämme, ja meistä ei mene kukaan kadotukseen, ellei hän itse sitä vapaaehtoisesti valitse. Elämä elämältä henkemme etenee rakkauden, viisauden ja voiman tiellä; ja joskin meistä toinen on pitemmälle ehtinyt kuin toinen, me kaikki kuitenkin saavutamme kerran päämäärän. Tosin voi ja tosin kestääkin miljoonia vuosia, ennen kuin koittaa päivä, jolloin toivotamme tervetulleeksi korkeamman minämme, ainoan omistamamme vapahtajan. Mutta miksi tämä lannistaisi rohkeutemme? Emmekö ole valmiit uhraamaan kaiken niin kunniakkaan toivon puolesta.

Ja nyt meidät johdetaan havaitsemaan eräs toinen puoli elämä mahdollisuuksista, se, joka avaa meille vieläkin valoisampia näköaloja ja ottaa meiltä pois viimeisenkin olemassaolon vaikeuksien murehtimisen aiheen. Olemme vapaita! Etenemisemme ainoa este on oma itsemme; vain se rajoittaa meitä. Ei mikään ulkonainen voima sano meille: niin ja niin nopeasti tai niin ja niin hitaasti sinun pitää kehittyä. Meillä on vapaus valita. Meillä on vapaus kiirehtiä kehitystämme. Meillä on vapaus kulkea jättiläisaskelin täydellisyyttä kohti. Voimme oppia palvelemaan, rakastamaan, työskentelemään, nopeammin kuin luonto meitä opettaa.

On olemassa jumalainen keino, jonka avulla voimme saavuttaa mahdollisuuden astua jumalaisen palvelemisen

elämään, jumalainen magia, jonka avulla voimme oppia vetämään taivaan maan päälle, ennen kuin maa on saavuttanut taivaan. On olemassa ylöspäin vievä tie, lyhyempi, suurempi kuin lavea, hidas, mutkitteleva tie. Se on uskontojen viitoittama tie.

Mitä ovat kaikki uskonnolliset liikkeet, kaikki henkiset herätykset muuta kuin muistutuksia siitä ikuisesta totuudesta, että ihminen on vapaa, että hänet voidaan pelastaa tietämättömyydestä ja pahasta vapaaehtoisella vetoamisella hänen sisimmässään asuvaan Jumalaan, – ennen kuin Jumala luonnossa vaatii tätä vetoamista häneltä. Ja nämä liikehtimiset pulpahtavat esiin hänen omassa sielussaan; ne ovat hänen alempaan minäänsä ristiinnaulitun vapahtajan yrityksiä saada äänensä kuuluviin.

Eikö pyrkimys täydellisyyteen ole kaikkien uskontojen ja uskontojärjestelmien ydinkohta? Eivätkö kaikki ihmiskunnan suuret opettajat julistaneet pelastuksen suoraa tietä? Ja eivätkö he itse olleet ihmisiä, jotka elivät todellisen Jumalan poikien tavoin taivaallisina esimerkkeinä meille, veljilleen?

»Seuraa minua», sanoi Krishna Ardshunalle. »Seuraa minua», kuului Buddhan kehoitus oppilaalleen Jakshasille. »Seuraa minua», oli Jeesuksen käsky Pietarille.

»Sanonko teille mitä on viisaus?», Konfutze, kiinalaisten profeetta kysyi. »Viisautta on, että teette ihmisille, mitä toivotte heidän tekevän teille».

Ja Krishna sanoo Ardshunalle: »Joka synnillisissä nautinnoissa eläen ajattelee vain viettiensä tyydyttämistä ja joka ei edistä hyvän kehitystä mikäli voi, elää turhaan, oi Prithan poika.»

Ja tunnettu säe, johon Buddha sisällytti oppinsa, kuuluu:

»Luopua kaikesta pahasta,
Pyrkiä kaikkeen hyvään,
Puhdistaa sydämensä,
Siinä buddhojen ikuinen oppi.»

Lopuksi. Kuka meistä ei tuntisi Jeesuksen sanoja: »Jokainen, joka tekee syntiä, on synnin orja» – »olkaa täydelliset niinkuin teidän taivaallinen isänne täydellinen on.» – »Kuinka sanotte minulle: 'Herra, Herra, ettekä kuitenkaan tee mitä teille sanon'.»

IV. PÄÄMÄÄRÄMME

Mutta ei ole lainkaan tarpeellista esittää irrallisia lausuntoja. Kukaan ei saattane olla niin uskalias, että kieltäisi sen tosiseikan, että kaikki maailman vapahtajat ovat saarnanneet samaa oppia alemman minän nujertamisesta ja korkeamman yhteyteen pyrkimisestä. Teosofia, joka on herättänyt eloon uskon todellisen ihmisen jumalais-henkiseen alkuperään, selittää tämän totuuden täysin tyydyttävästi. Se ei myönnä etusijaa millekään suurista uskonnoista. Se sanoo, että ne kaikki ovat saman puun oksia, että ne ovat kaikki kasvaneet samasta äitijuuresta, ainoasta yleismaailmallisesta uskonnosta, jonka sisältö on ihmisen siveellinen ja älyllinen täydellistyminen suoralla ja kaidalla, jumalien luokse johtavalla tiellä.

Ja kuinka historian ihanneolennot olisivat eri aikoina ja kaukana toisistaan sijaitsevilla seuduilla saarnanneet samaa oppia, elleivät he kaikki olisi tunteneet samaa totuutta, elleivät he kaikki olleet ihmisiä, jotka itse ovat kulkeneet sen tien, jonka he ovat osoittaneet veljilleenkin? Sekä Jeesus että Buddha olivat ihmisiä kuten me, mutta ihmisiä, jotka toistuvien ponnistusten, toistuvien ruumistusten kuluessa olivat saavuttaneet viimeisessä ruumistuksessaan ilmenneen korkean kehitysasteen. Horjumattomalla päättäväisyydellä, lamautumattomalla innolla he olivat ryhtyneet kamppailuun sisässään piileviä paholaisia vastaan elämä elämältä, kunnes olivat selviytyneet voittajina, saavuttaneet sen palkan, joka on taivasten valtakunta. Ei kukaan Buddhalainen tai brahmalainen epäile tätä, sillä hänhän uskoo jälleensyntymiseen ja ihmisen omakohtaisten ponnistusten kautta

tapahtuvaan kehitykseen. Myöhempi kristinusko on, hyljättyään uskon jälleensyntymiseen, samaistanut sen sijaan **Jeesuksen persoonallisuuden ja kuoleman** Logoksen, persoonallisen jumalamme **luomisuhriin** kanssa. Pyhä Sana antaa meille kuitenkin selvän käsityksen siitä, että Jeesus oli **ihminen**, joka kärsimysten ja kiusausten kautta kasvoi viisaudessa ja laupeudessa ja saavutti vihdoinkin täydellisyyden.

Uskonnot ovat siis tien osoittajia. Ne ovat vartijoita, jotka muistuttavat meitä elämän todellisesta päämäärästä, kun vaivumme välinpitämättömyyteen. Ja enemmänkin, ne julistavat meille rajatonta henkistä vapauttamme. Ne kehoittavat meitä ottamaan siitä vaarin, tekemään itsemme tietoisesti oman kohtalomme herroiksi ja jouduttamaan sen kypsymistä, niin että kohoamme täydellisyyden korkeuksiin. Mutta uskonnot, ja niiden joukossa erikoisesti oma **kristinuskomme**, sellaisena kuin sitä kirkot saarnaavat, puhuvat enemmän **tunteelle** kuin järjelle. Ne koettavat herättää meissä jaloutta ja saada meidät siten astumaan jumalaiseen viisauteen johtavalle kaidalle tielle. Uudenaikainen **teosofia** valaisee sitä vastoin **kirkkaan järjen valolla** kaikkia niitä kysymyksiä, jotka edelliset ovat jättäneet hämäräksi tai kokonaan vastaamatta.

Niinpä ei jumalien kuolemattomuuteen johtava kaita tie jää teosofian valossa vain ahtaaksi tieksi, jota ei kukaan ole astunut, poluksi, joka on täynnä tuntemattomia vaaroja ja kiusauksia. Ei, se on tie, jota toiset, ihmissuvun edelläkävijät, vanhemmat veljemme, joku Jeesus, joku Buddha, joku Krishna, joku Zoroaster, joku Pythagoras, joku Sokrates ja sata muuta – ovat vaeltaneet ennen meitä, polku, jonka he tuntevat ja josta he voivat kertoa. Se on se tie, josta aina ja kaikkialla on käytetty yksinkertaisesti nimitystä Tie.

Tällä nopean kehityksen tiellä on aina erotettu kaksi jaksoa, joista ensimmäistä on nimitetty puhdistuksen valmistavaksi tieksi ja toista Tieksi sanan varsinaisessa merkityksessä. Puhdistuksen tie on se työn jakso, jossa kamppailemme kuolemattomuutta

tavoitellen. Se on jakso, jossa askel askeleelta kohotamme tajuntamme persoonallisuudesta yksilölliseen minään, niin että tässä fyysisessä ruumiissamme tulemme täysin tietoisiksi itsestämme jälleensyntyvinä sieluina ja sen kautta täysin tietoisesti kuolemattomiksi.

Ja miksi sanotaan tätä kehitystä puhdistukseksi?

Koska korkeampi minämme on ruumiissamme asuva todellinen ihminen, ja koska meidän, ennen kuin voimme kohota jumaluuteen, on tultava tosi ihmisiksi ja sitä varten puhdistauduttava kaikesta, joka ei ole inhimillisesti kuolematonta, koska meidän on puhdistauduttava kaikesta siitä, mikä fyysisessä ihmisessämme on peräisin niiltä ajoilta, jolloin se kävi läpi eläimellisen kehityskauden – puhumattakaan vanhemmista kausista. Ei riitä, että puhdistamme ulkonaisen fyysisen elämämme niin, ettei mikään likainen teko sitä tahraa, sillä meidän itsemme, meidän oman sisäisen, persoonallisen ihmisemme tulee puhdistua. – Ja me olemme sitä, mitä ajattelemme ja tunnemme. Meidän tulee sen vuoksi ensiksi puhdistaa juuri ajatuksemme ja tunteemme, sillä, kuten Jeesus sanoo, ihmistä saastuttaa paljon suuremmassa määrin se paha, mikä lähtee hänen sydäimestään, kuin ulkonaiset, fyysiset teot. Ja koska tekomme ovat ajatustemme suoria tai epäsuoria seurauksia, on itsestään selvää, että hyvät ja puhtaat teot ovat hyvien ja puhtaiden ajatuksien seurauksia.

Raskas on puhdistuksen tie; sitä ei ole aiheuttomasti sanottu ristien tieksi. Mitä epätoivoisia ponnistuksia tekeekään alempi minämme säilyttääkseen entisen herruutensa, kun yritämme kohoutua sen yläpuolelle päästäksemme sen herraksi ja mestariksi! Kaiken raa'an voiman, jonka se vuosituhansien kuluessa on kerännyt, sen hienon viettelykyvyn, jonka se on kehittänyt itsessään olemassaolon taistelussa, kaiken tämän me manaamme esille epätoivoiseen taisteluun. Alempi minä nostaa päätänsä, se osoittaa puolia, ominaisuuksia, joiden olemassaoloa emme ole aavistaneetkaan aikaisemmin, ja kerta toisensa jälkeen

otteemme herpautuu ottelussa. Kerta toisensa jälkeen olemme menettää rohkeutemme. Ensimmäinen saavutuksemme yliote, miten vähäpätöinen se lieneekin, on kuitenkin tulevien voittojen lupaus. Vähitellen voimamme kasvaa, otteemme saavuttaa raudan lujouden, tahtomme teräksen vahvuuden. Puhdistuksen tiellä opimme suuren totuuden, niin, voisimme sanoa, että puhdistus on juuri tämän totuuden saavuttamista ja toteuttamista.

Ensimmäinen askelemme puhdistuksen tiellä on samalla ensimmäinen askel ihmiskunnan veljeyden käytännölliseen hyväksymiseen. Minä olen kuolematon sielu, jolle on asetettu päämäärä, mutta en yksinomaan minä, vaan myös sinä, me kaikki ihmiset. Olemme kaikki kuolemattomia sieluja, kaikilla meillä on sama määränpää. Siksi olemme veljiä, ei fyysisesti, vaan veljiä henkisen minämme perusteella. Mikä vahingoittaa minua, vahingoittaa myöskin sinua. Mikä estää sinun kehitystäsi, estää myös minun. Kun puhdistan alemman minäni, tunnustan minun, sinun ja meidän kaikkien korkeamman minän – julistan sillä sanalla sanoen veljeyttä. Ja päin vastoin, kun pyrin olemaan kaikkien todellinen veli, puhdistan ihmisyyteni elämellisyyden kuonasta. Sieluni täyttää vain yksi kaipaus, iäisen totuuden kaipaus. Opittuani siis puhdistustyön kestäessä vaimentamaan intohimoni ja pyyteeni, jotka kaikki kuuluvat alempaan minääni, en esim. voi nähdä naisessa vain aistillisen nautintoni tyydyttämisen kohdetta, ja niin ollen olen tunnustanut hänet veljekseni. Tunnustaessani ihmisten veljeyden, tunnen kunnioitusta kurjinta kerjäläistä kohtaan, tietäen, että hänenkin ulkonaisen olemuksensa takana on kuolematon sielu. En voi pitää kanssavaeltajaani vihanpurkausteni ja pahan luontoni maalitauluna; ja koska viha, ilkeys ovat ominaisuuksia, jotka kuuluvat alempaan minääni, puhdistan sitä yrittäessäni suhtautua veljellisesti veljiini.

Puhdistuksen tie on ristin tie, sillä sitä kulkiessamme riisutaan yltämme kaikki se vanha, mikä elämiemme vierieessä on tullut meille rakkaaksi. Peite toisensa jälkeen putoaa,

persoonallisuus hajoitetaan ja sen mukana kaikki katoavaisuuteen kuuluva. Sukupuoli, yhteiskunnallinen asema, kansallisuus, rotu, väistyy rajoitukseen kuuluvana, ja esiin astuu ihminen, maailman kansalainen. Monta ponnistusten ja rasiusten kyllästävä elämää on voinut kulua tähän. Mutta rakkaus kasvaa; se ojentaa käsivartensa. Yksi perhe, yksi koti, on liian pieni kohde; se ei riitä; ja pian se syleilee kokonaista kansaa, maata, vähitellen koko ihmiskuntaa, kaikkea elävää. Sielu on lopullisesti oppinut puhdistuksen läksyn, toteuttanut ihmisyytensä, toteuttanut veljeyden. – Autuas se opetuslapsi, joka on päässyt niin pitkälle! Hän on veli, ja hänen veljensä tulevat lahjoittamaan hänelle luottamuksensa.

Nyt hän seisoo Tien alussa, sen tien, joka on vievä hänet siihen, joka on ihmistä ylempänä. Hän, joka on oppinut elämään ikuisuudessa, on nyt oikeutettu astumaan jumalaiseen elämään. Oman kuolemattomuutensa toteuttaminen on, kuten sanotaan, ensimmäinen niistä neljästä vihkimyksestä, joiden sanotaan muodostavan sielun mystisen, salaisen kehityshistorian. Buddhalaiset käyttävät hänestä nimitystä *shrotaapatti*, virtaan astunut, hindulaiset parivrajaka, vaeltaja. Mielestäni hänestä tulisi käyttää kristillistä nimitystä *ihmisen poika*, jolla ei ole paikkaa, mihin päänsä kallistaa, sillä hän on todella muukalainen ja koditon vaeltaja. Maailman hovit eivät kuulu hänelle; ihmisten onni ei ole hänen; hänen elämänsä on olemassa palvelemista varten. Hän on kotona kaikkialla, missä hän voi toteuttaa Jumalan tahdon.

Hänen on vielä suoritettava kolme vihkimystä, opittava kolme totuutta, hankittava itselleen kolme tiedonavainta. Tämän ohella hänen yksilöllinen minänsä on kehittyvä jumalaiseksi tajunnaksi; se on heittävä luotansa persoonallisuuden viimeiset kahleet: itsekkäät toiveet ja pyyteet, halun merkitä jotakin maailmassa. Niiden kaikkien on väistyttävä sen ainoan toivomuksen tieltä, joka on täydelliseksi välikappaleeksi kelpaaminen täydellisen käteen. Minän tulee kasvaa, kunnes se

täysin tajuisena voi yhtyä kaikkeuden minään (alljaget = kaikkiminään), siihen suureen minään, joka on kaikkien inhimillisten minuuksien takana, nimittäin Logokseen, luojamme, jonka säteilystä kaikki olemme lähtöisin. Kuten opetuslapsen persoonallinen minä aikaisemmin sulautui yksilölliseen minään, on tämä hänen inhimillinen minänsä sulautuva jumalaiseen minään. Kipinä on häviävä tuleen, pisara mereen. Aina läsnäolevasta säteestä on tuleva kokonainen ja ikuinen valo. Opetuslapsi voi todella sanoa: Isä ja minä olemme yhtä. Hän tulee tietämään kaiken totuuden, saavuttamaan kaiken viisauden, hänen elämänsä vaelluksesta tulee laupeuden, armahtavaisuuden tarina. Ihmiset eivät ole enää hänen veljiään, he ovat hän itse, sillä hän on yhtä sen minän kanssa, joka hengittää heissä kaikissa.

Ja niin hän on kulkenut tien loppuun. Hän on astunut kärsimyksen ohdakkeista polkua, kulkenut tiedon salaista reittiä ja savuttanut vapautuksen. Opetuslapsesta on tullut opettaja. Mestari hän on nyt, vaihteluista vapaa, jälleensyntymisestä vapautunut. Hänen ei enää tarvitse astua alas aineen pyörteisiin; hän on saavuttanut puhtaan henkisen tilan täydellisen autuuden, nirvaanan. Ja kun hän nyt jättää maallisen ruumiinsa, ei hänen tilassaan tapahdu mitään muutosta. Hän on yhtä jumalaisen elämän kanssa, ja hänen ei tarvitse enää milloinkaan ruumistua maan päälle. Hän on voittanut ponnistustensa palkan, ikuisen rauhan. Hänellä on oikeus levätä Isän helmassa kaikkina niinä miljoonina vuosina, jotka vielä tulevat kuulumaan muun ihmiskunnan kehitykseen ja niinä vuosimiljoonina, joina ihmiskunta on oikeutettu lepäämään ja johon lepoon se astuu, kun meidän järjestelmämme lepotilaan, praalajaan vetäytymisen hetki lyö.

Mutta tekeekö hän tämän ajattelematta? Heittäytyykö hän heti huimaavan onnen helmaan, houkuttelevaan vapauteen, unohtaen kaiken maallisen, omat entiset kärsimyksensä, toisten nykyiset? Ei, hän pysähtyy miettien »nirvaanan kynnykselle».

Tätä hänen pitkä kärsimyksensä ei ole opettanut hänelle. Rakkautta, sitä hän oppi, myötätuntoa, laupeutta. Hänen olemuksensa on armahtavaisuutta. Onko hänen nyt odotettava toimeettomassa levossa, kunnes hänelle siellä avautuu toiminnan mahdollisuuksia. Eikö elämän korkein laki, eikö karman ensimmäinen aspekti ole rakkauden t y ö?

On! Ja katso, hän havaitsee kunnian kentän olevan täynnä toiminnan mahdollisuuksia, hän tajuaa salatun elämän, joka on oleva hänen veljiensä pelastaja ja vapahtaja, suuren, korkean ja kunniakkaan, mutta tuskantäyteisen elämän.

Kuten Hiljaisuuden äänessä sanotaan: »Taivuta pääsi, oi Boodhisattva, ja kuuntele tarkkaavaisesti. Laupeus puhuu, sanoen: voiko olla autuutta, koska kaiken olevaisen on kärsittävä? Onko sinut pelastettava ja koko maailman valitettava? . . . Jos tahdot, että sinusta tulee tathaagata, astu silloin edelläkävijöittesi jalanjalkia, jää epäitsekäksi loputtomaan loppuun asti. Sinusta on tullut valistunut – valitse tiesi!»

Ja hän, suuri mestari valitsee. Hän kieltäytyy nirvaanasta, täydellisyyden kuningaskruunusta laskeakseen päähänsä orjantappurakruunun ja tullakseen täydelliseksi, mutta nöyräksi palvelijaksi. Hän jää maan päälle adeptina. Hän jää tänne valvoaksensa ja suojellaksensa meitä, nuorempia veljiänsä, kaikille ei-vihityille tuntemattomana ja näkymättömänä, mutta yhtenä elävistä mestareista, jotka toivottavat opetuslapsen tervetulleeksi tämän astuttua portin kautta tielle. Hän ja hänen kaltaisensa muodostavat Salaisen veljeskunnan, joka on ihmiskuntamme suojamuuri, sen ohjaaja ja opettaja, sen apu henkisen kehityksen tiellä. Tähän veljeskuntaan kuuluvat sekä Buddha että Kristus; ja määrättynä ajankohtana esiintyy joku sen jäsenistä keskuudessamme. Mitä merkitsevät yhden lyhyen maaelämän kärsimykset meidän hyväksemme suorittavan, ikuisuuksia käsittävän epäitsekään työn rinnalla, työn, joka, sehän meidän on myönnettävä, tuottaa sen suorittajille varmasti enemmän pettymyksiä kuin täyttyneitä toiveita. Mutta he tekevät

työtänsä vapaaehtoisesta rakkaudesta. He eivät sure. Heidän autuutensa on auttaa ja kärsiä. Ja mikä riemu taivaallisissa asunnoissa, kun syntinen tekee parannuksen ja kääntyy suoralle teille!

Iloitkaamme siis me maan lapset! Emme ole hyljätyt; rakkaus säteilee meihin joka puolelta; ja on olemassa sydämiä, jotka rakastavat parasta, ja vain parasta meissä. Miten suuresti maailma väärinkäsittäneeekin meitä, miten paljon se yrittäneekin tukahduttaa siemenen itämistä meissä, älkäämme masentuko. On olemassa ystäviä, jotka tutkivat sydämiä; he ymmärtävät meitä, he hoitavat meitä, he seisovat rinnallamme. Vaeltakaamme pelottomasti päämäärää kohti! Ja eräänä päivänä olemme voimakkaat, kuten he. Kerran olemme viisaat, kuten he. kerran osaamme rakastaa, kuten he.

Mitä näköaloja peittääkään katseeltamme tulevaisuuden huntu?

Oi kuolemattomuuden ihanuutta! Uskallammeko luoda katseen syvään salaisuuteesi? Sinä olet elävä tuli, joka tuhoaa kaikki muodot. Ja kuitenkin pukeudut yhä uudestaan liekin muotoon valaistaksesi siellä, missä on pimeää ja lämmittääksesi siellä, missä kylmyys vallitsee. Olet meille myös ainainen vaihtelu elämästä kuolemaan ja kuolemasta elämään, mutta läpi aikojen elävä muisti. Ja sitten, saavutettuumme täydellisyyden tällä planeetalla ja levättyämme saavuttamiemme voittojen jälkeen, heräämme jälleen – mutta silloin mestareina jo aamun sarastaessa, opettajina, joille silloin on uskottu lapsuuttaan elävän uuden ihmiskannan kasvatusta. Ja sitten kuljemme yhä edelleen tiedosta tietoon, kauneudesta kauneuteen, työstä työhön ikuisuuksien ikuisuuksissa! Ja yhä on kasvava kykymme palvella, kykymme tehdä työtä, kykymme luoda autuutta tässä Jumalan ihmeellisessä maailmassa.

Sillä niin säätää elämän hyvä Laki, niin säätää karma.
